

Bijlage 6 Antipestbeleid & beleid tegen grensoverschrijdend gedrag

1 INLEIDING

Muzarto zet in op een veilige, warme en respectvolle academie waar elke leerling en elk personeelslid zichzelf kan zijn. Hier is geen plaats voor pesten noch voor grensoverschrijdend gedrag.

Bij de inschrijving tekent elke ouder/volwassen leerling voor akkoord met:

- het Artistiek Pedagogisch Project (APP)
- het academiereglement

Het APP is een vertaling van wat wij belangrijk vinden in Muzarto, zowel op didactisch, pedagogisch als sociaal vlak. Termen als verbinden, welbevinden, uniek, eigen mening, liefde, samenwerken, eerlijk, positief en respect benadrukken een streven naar een veilige omgeving voor iedereen. In de jaarplannen van de leerkrachten wordt de verbinding gemaakt met het APP, zodat deze waarden ook tot op de klasvloer doordringen.

In het academiereglement (voor leerlingen) en het arbeidsreglement (voor personeelsleden) worden een aantal leefregels opgesomd, die binnen Muzarto van kracht zijn en waarvan iedereen geacht wordt deze na te leven.

In de eerste plaats willen we vooral inzetten op preventie: hoe kunnen we als academie pesten en grensoverschrijdend gedrag voorkomen.

Spijtig genoeg kunnen we de pestproblematiek nooit helemaal wegdenken, daarom willen we voorbereid zijn en ook nadenken over hoe we als school het pestprobleem kunnen aanpakken. Met het neerschrijven van dit beleid willen we dat de procedure voor iedereen duidelijk is. Wij keuren pesten niet goed en willen via deze weg leerlingen, personeelsleden, ouders en andere betrokkenen tonen welke acties we hiertegen ondernemen.

Dit beleid en beleidsplan zal jaarlijks door het beleidsteam, met input en opmerkingen van alle betrokkenen, worden geëvalueerd en waar nodig worden bijgesteld/aangepast.

2 DEFINITIES

2.1 Wat is pesten?

Pesten is **gewelddadig en meestal herhaald gedrag** van 1 of meer personen, met de **bedoeling** om de andere(n) te **kwetsen**.

We onderscheiden:

- Fysiek pesten zoals slaan, schoppen, duwen
- Verbaal pesten zoals dreigende taal gebruiken, kwetsende opmerkingen maken, schelden
- Sociaal pesten zoals uitsluiten, roddels verspreiden
- Materieel pesten zoals stelen, materiaal van anderen beschadigen
- Cyberpesten via sms'jes, mail (bij wet verboden)
- Indirect pesten (anderen aanzetten tot pesten)

Pesten kan verband houden met leeftijd, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap, een fysieke of genetische eigenschap, sociale afkomst, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, geslacht, seksuele geaardheid, genderexpressie en genderidentiteit.

De schade kan psychologisch, seksueel, lichamelijk of sociaal zijn.

Wie wordt gepest, kan zich meestal niet verdedigen. Er is sprake van een **ongelijke (of als ongelijk ervaren) machtsverhouding** tussen diegene die pest en de gepeste.

2.2 Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag is **elke vorm** van gedrag waarbij iemands **fysieke, verbale of psychologische grenzen worden overschreden**, waardoor de waardigheid van een persoon wordt aangetast en die persoon zich onveilig, bedreigd, vernederd of geïntimideerd voelt.

Het omvat onder andere pesten, seksuele intimidatie, geweld, discriminatie, machtsmisbruik en stalking, zowel online als offline.

De perceptie van wat grensoverschrijdend is, **is persoonlijk**, maar er zijn algemene normen waarbij gedrag als onacceptabel wordt beschouwd, zoals het negeren van een 'nee' of ongewenste aanrakingen.

3 PREVENTIEVE MAATREGELEN (BREDE BASISZORG)

Muzarto draagt zorg voor alle personeelsleden en leerlingen. We vinden het belangrijk dat iedereen zich hier thuis voelt en zich kan ontwikkelen binnen zijn eigen mogelijkheden. Dit alles kadert binnen de brede basiszorg: zorg voor iedereen op elk niveau.

Hieronder verwijzen we naar het arbeids- en academiereglement, waarin in algemene bewoordingen wordt omschreven aan welke leefregels men zich dient te houden.

3.1 Algemeen: Arbeidsreglement voor Personeelsleden

(...)

3.2 Algemeen: Academiereglement voor Leerlingen

Ouders/ leerlingen zijn in het bezit van (en tekenen voor akkoord) het **academiereglement** waarin enkele specifieke leefregels staan waaraan men zich dient te houden:

- Iedere leerling onthoudt zich van gedrag dat:
 - Het ordentelijk verstrekken van onderwijs in gevaar brengt
 - De verwezenlijking van het artistiek pedagogisch project van de academie in het gedrang brengt
 - De veiligheid of de hygiëne in het gedrang brengt
 - Ernstige of wettelijk strafbare feiten uitmaakt
 - De naam van de academie of de waardigheid van het personeel aantast
 - De academie materiële schade toebrengt
- Iedere leerling volgt strikt de richtlijnen op en neemt een correcte en beleefde houding aan tegenover het personeel van de academie en tegenover de andere leerlingen.
- De leerling hanteert een beleefd en correct taalgebruik tegenover de directie, het personeel van de academie en tegenover iedereen die de academie betreedt.
- De leerling onthoudt zich van iedere daad van geweld, pesten en grensoverschrijdend gedrag. Bij vermoeden van inbreuk neemt de academie gepaste maatregelen om de fysieke en psychische integriteit van de leerlingen te beschermen.

3.3 Vertaling in de praktijk

3.3.1 Muzarto in actie: personeelsleden

- (...)

3.3.2 Muzarto in actie: leerlingen

- Elke klas biedt een eigen, veilige haven om zich als individuele kunstenaar te kunnen ontwikkelen; iedereen hoort erbij.
- Onze Mozaïekklas (klas voor leerlingen met een leerstoornis of beperking) biedt de kans aan leerlingen, waarbij het minder vlot gaat, om op hun eigen tempo en op een voor hen haalbare manier aan kunst te doen. Daar waar het mogelijk is, worden deze leerlingen mee ingeschakeld in de reguliere opleiding (inclusie).
- Leerlingen leren op een positieve en respectvolle manier feedback geven aan hun medeleerlingen (onderdeel van de opleiding, dat ook geëvalueerd wordt).
- Leerlingen leren dat feedback krijgen geen kritiek is op hun persoon (onderdeel van de opleiding, dat ook geëvalueerd wordt).

- We zorgen voor differentiatie en afwisselende werkvormen in de klas om verveling te voorkomen (groepsgericht, individueel, alternerend, vraagstelling, voor- en nadoen, ...). Verveling kan tot storend gedrag of een negatieve groepsdynamiek leiden.
- Bij groepswork moet iedereen met iedereen kunnen samenwerken/-spelen.
- Leerlingen houden zich aan de regels en afspraken opgelegd door de school of door de leerkracht.
- Leerlingen gaan respectvol om met het ter beschikking gestelde materiaal. Aan het begin van hun opleiding wordt hen uitgelegd hoe ze hun instrument moeten gebruiken en onderhouden. In de klas legt de leerkracht uit hoe ze moeten omgaan met het materiaal.
- Klasuitstappen en projecten bevorderen de sociale omgang tussen de leerlingen onderling en de leerkrachten.
- Leerkrachten stimuleren actief een cultuur van respect, samenwerking en verbondenheid (zoals op tijd komen, afmelden als je niet kan komen, een medeklasgenoot helpen). Indien er zich een probleem voordoet, kan een groepsgebesprek worden gehouden, waarbij de leerlingen leren naar elkaar te luisteren omdat de inbreng van iedereen (leerlingen en leerkracht) belangrijk is.

3.3.3 Muzarto in actie: ouders

- Op infoavonden worden de verschillende communicatiekanalen aangehaald (bij wie en wanneer ouders terecht kunnen en via welke kanalen) en worden de ouders gestimuleerd tijdig aan de bel te trekken bij vragen, opmerkingen of problemen.
- Op infoavonden wordt de nadruk gelegd op enkele woorden uit ons APP, die we hoog in het vaandel dragen.
- Drie keer per jaar verschijnt een nieuwsbrief met allerlei informatie en met foto's van positieve groepsmomenten. Hierdoor zien de ouders dat wij actief inzetten op verbondenheid.
- Zowel directie als secretariaat zijn steeds bereikbaar binnen de academie-uren.
- Er is een vlotte opvolging van e-mails.
- Ouders worden aangespoord om problemen/opmerkingen in eerste instantie met de betrokken leerkracht zelf te bespreken. Deze info vinden ze ook terug op het contactformulier op onze website. Helpt een gesprek niet, dan kunnen ze te allen tijde contact opnemen om een gesprek aan te vragen met de directeur.
- Indien nodig of op hun vraag worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met directie en/of leerkracht. In de meeste gevallen is het voldoende om te luisteren/begrip te tonen en de situatie vanuit ieders standpunt toe te lichten.
- De jaarlijkse toonmomenten en projecten bieden de ouders de gelegenheid de werking van de school en zijn leerkrachten beter te leren kennen. Hierbij is ook steeds de gelegenheid voor een babbel.
- Ouders worden aangemoedigd om thuis dezelfde waarden van respect, open communicatie en verbondenheid te ondersteunen (zoals de afspraken rond deconnectie respecteren, zich eerst informeren alvorens een conclusie te trekken over een bepaalde situatie of leerkracht).

4 BEGELEIDENDE MAATREGELEN (VERHOOGDE ZORG)

In een academie is het werken met mensen prioriteit nummer één. Directie, administratie, leerkrachten, leerlingen, ouders, externen: iedereen is op de één of andere manier met elkaar verbonden. Door goede afspraken te maken (preventieve maatregelen) proberen we deze relaties zo vlot mogelijk te laten verlopen. Maar dit sluit niet uit dat er zich toch problemen kunnen voordoen, die een begeleidende aanpak vragen. In dat kader spreken we over verhoogde zorg.

Hieronder gaan we in op hoe je pestgedrag kan herkennen, de afspraken uit het arbeids- en academiereglement, de vertaling in de praktijk bij een melding en de nazorg.

4.1 Hoe pestgedrag herkennen bij personeelsleden?

(...)

4.2 Hoe pestgedrag herkennen bij leerlingen?

4.2.1 Signalen bij leerlingen die kunnen wijzen op pesten

- Fysieke signalen: onverklaarbare blauwe plekken, schaafwonden of kapotte kleding kunnen wijzen op fysiek geweld.

- o Gedragsveranderingen: leerlingen die plotseling hun interesse in de academie verliezen, bang zijn om naar de academie te gaan, vaak te laat komen, kunnen het slachtoffer zijn.
- o Sociale isolatie: een leerling die geïsoleerd is van klasgenoten, niet wordt uitgenodigd voor een groepsopdracht, plotseling stopt met het volgen van de lessen, kan buitengesloten worden.
- o Emotionele signalen: stress, prikkelbaarheid, huilbuien of plotselinge woede-uitbarstingen kunnen duiden op emotionele problemen door pesten.

4.2.2 Signalen voor leerkrachten die kunnen wijzen op pesten

- o Groepsdynamiek in de klas: veranderende vriendengroepen, leerlingen die zich dominant gedragen of juist leerlingen die zich stil en teruggetrokken gedragen.
- o Cyberpesten: let op signalen van digitaal pesten, zoals verstuurde kwetsende berichten via mobiele telefoons of sociale media.
- o Afname in schoolprestaties: een plotselinge daling in prestaties, inzet of motivatie kan een teken zijn dat een leerling gepest wordt.

4.3 Algemeen: Arbeidsreglement voor Personeelsleden

(...)

4.4 Algemeen: Academiereglement voor Leerlingen

In hoofdstuk 10, art. 63-68, staan de maatregelen vermeld die genomen worden wanneer een leerling de leefregels van de academie overtreedt. Dit kan gaan om ordemaatregelen of tuchtmaatregelen.

4.5 Vertaling in de praktijk bij een melding

4.5.1 Muzarto in actie: personeelsleden

- (...)

4.5.2 Muzarto in actie: leerlingen

- We streven naar een positieve, krachtige en herstelgerichte aanpak waarbij alle partijen hun verhaal kunnen doen.
- Bij een eerste inschatting bekijkt de directeur of een andere verantwoordelijke (bv. de leerkracht) de ernst van de situatie op basis van objectieve informatie.
- We wijzen iedereen op zijn verantwoordelijkheid.
- Herstelgesprekken kunnen gestart worden op vraag van de leerkracht of (de ouders van) het slachtoffer.
- In eerste instantie is het aan de leerkracht om een gesprek te voeren met de gepeste en pester. Indien het om minderjarige leerlingen gaat, zijn de ouders ook aanwezig.
- Als de leerling les krijgt van meerdere leerkrachten kan het aangewezen zijn om alle leerkrachten vanaf het eerste gesprek te betrekken. Dit is afhankelijk van de aard van het probleem.
- Op vraag van het slachtoffer wordt de directeur onmiddellijk bij het eerste gesprek betrokken.
- Tijdens een gesprek luisteren we actief en respectvol naar elkaar.
- De focus ligt op herstel, verantwoordelijkheid en verbinding.
- We zoeken samen met alle betrokkenen naar een oplossing zonder schuld of beschaming; hierbij staat het welzijn van het slachtoffer altijd centraal.
- Als de ouders toestemming geven wordt er contact opgenomen met (de zorgcoördinator of leerlingenbegeleider van de) basisschool of secundaire school.
- Er worden duidelijke afspraken gemaakt, die genotuleerd en ondertekend worden door alle partijen. Iedereen onderschrijft de geheimhoudingsplicht.
- Er wordt gezorgd voor opvolging (volgt iedereen de afspraken op?).
- De directeur wordt van alle gesprekken en het verloop en de afspraken ervan op de hoogte gebracht. Indien nodig of op vraag van het slachtoffer wordt hij bij de herstelgesprekken betrokken.
- De ouders worden bij minderjarige leerlingen steeds op de hoogte gebracht van het verdere verloop en de opvolging.
- Als de feiten te ernstig zijn of regelmatig terugkeren kan er overgegaan worden tot de procedures vermeld in het academiereglement. Dit gebeurt in samenspraak met het schoolbestuur.

4.5.3 Muzarto in actie: ouders

- Op onze website staat bij het contactformulier wat de ouders moeten doen bij een klacht.
- Het is belangrijk dat ouders alert zijn op het welbevinden van hun kind. Indien er zich plots een gedragsverandering bij het kind voordoet tegenover de academie (niet meer willen komen, niet

meer oefenen) is dit een signaal dat er iets aan de hand is. Of het dan om pesten gaat, moet worden onderzocht. Het is belangrijk dat ouders dit signaleren aan de leerkracht/directie.

- We streven naar een constructieve samenwerking tussen school en ouders, met respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid.
- Ouders worden steeds op de hoogte gebracht van de feiten en betrokken bij de herstelgesprekken. Er is transparantie van de genomen stappen, zonder hierbij vertrouwelijke informatie van andere kinderen te delen.
- Iedereen is gebonden aan de geheimhoudingsplicht.
- Er wordt de ouders gevraagd om alert te zijn bij eventuele symptomen die op een herhaling van de feiten kunnen duiden.
- Ouders worden gesteund in hoe zij hun kind kunnen begeleiden, zowel het slachtoffer, de pester als eventuele omstaanders.

4.5.4 Nazorg voor het slachtoffer

Wanneer een leerling of personeelslid het slachtoffer is (geweest) van pesten of grensoverschrijdend gedrag, voorziet de academie gerichte nazorg en opvolging. Dit heeft als doel het herstel van veiligheid, vertrouwen en welbevinden, en het voorkomen van herhaling.

De nazorg kan onder meer bestaan uit:

- één of meerdere opvolgesprekken met de betrokken leerkracht, directie of een aangeduide medewerker
- het aanduiden van een vast aanspreekpunt binnen de academie
- regelmatig nagaan hoe het slachtoffer zich voelt en of de situatie stabiel blijft
- extra waakzaamheid voor mogelijke herhaling of represailles
- indien nodig, doorverwijzing naar externe ondersteuning (bv. vertrouwenspersoon, preventieadviseur psychosociale aspecten of externe hulpverlening)

De academie blijft steeds bereikbaar voor verdere vragen of bezorgdheden, ook nadat de eerste stappen zijn genomen.

De hierboven beschreven aanpak is een algemene beschrijving van de verschillende stappen, die gevolgd worden in een dossier van pesten of grensoverschrijdende gedrag. De accenten, die gelegd worden, zullen per situatie verschillen. Hoeveel gesprekken er zijn, wie hierop aanwezig is, hoe zwaar de feiten zijn, hoe de opvolging gebeurt, hoe snel er wordt overgegaan tot een tuchtprocedure, ... is per individuele casus anders, maar altijd met respect voor vertrouwelijkheid en privacy.

4.5.5 Overzicht meldprocedure

Wie kan melden?

- Het slachtoffer zelf
- Een medeleerling / collega (omstaander)
- Een personeelslid
- Een ouder
- De directie

Bij wie kan gemeld worden?

- De leerkracht
- De directie
- De vertrouwenspersoon (via het schoolbestuur)
- De preventieadviseur psychosociale aspecten

Stappenplan na melding

- Ontvangst: we luisteren aandachtig en discreet
- Eerste inschatting: de directie of een andere verantwoordelijke bekijkt de ernst van de situatie
- Verheldering van de situatie: gesprekken met de betrokkenen, objectief verzamelen van info
- Actie en begeleiding: herstelgesprek(ken), afspraken of maatregelen die passen bij de situatie
- Opvolging: controle of de afspraken worden nageleefd of indien nodig bijgestuurd
- Nazorg en ondersteuning: slachtoffer krijgt extra ondersteuning, vertrouwelijkheid wordt steeds gerespecteerd, eventueel doorverwijzing naar de vertrouwenspersoon van het schoolbestuur of externe hulpverlening
- Evaluatie en documentatie: meldingen en acties worden gedocumenteerd rekeninghoudend met het privacybeleid

TOT SLOT

Dit beleidsplan geldt voor alle vormen van pesten én grensoverschrijdend gedrag. Met dit plan bevestigen we onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om een veilige, respectvolle en inclusieve schoolomgeving te creëren waarin iedereen - directie, administratie, leerkrachten, leerlingen en ouders - zich gezien, gehoord en gesteund voelt. We blijven alert, spreken ons uit tegen elke vorm van pest- of grensoverschrijdend gedrag en zetten ons actief in voor een positieve groepscultuur. Alleen door samen te werken kunnen we ervoor zorgen dat iedereen zich bij Muzarto thuis voelt en zich met vertrouwen en plezier kan ontwikkelen.